

IV

(Acte adoptate înainte de 1 decembrie 2009, în temeiul Tratatului CE, al Tratatului UE și al Tratatului Euratom)

DECIZIA NR. 341/09/COL A AUTORITĂȚII AELS DE SUPRAVEGHERE

din 23 iulie 2009

privind schema notificată referitoare la acordarea de avantaje fiscale anumitor cooperative (Norvegia)

AUTORITATEA AELS DE SUPRAVEGHERE ⁽¹⁾,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul privind Spațiul Economic European ⁽²⁾, în special articolele 61-63 și Protocolul 26,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul dintre statele AELS privind instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție ⁽³⁾, în special articolul 24,

AVÂND ÎN VEDERE articolul 1 alineatul (2) partea I și articolul 4 alineatul (4), articolul 6 și articolul 7 alineatul (5) partea a II-a din Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție ⁽⁴⁾,

AVÂND ÎN VEDERE Orientările Autorității privind aplicarea și interpretarea articolelor 61 și 62 din Acordul privind SEE ⁽⁵⁾ și, în special, capitolul privind fiscalitatea întreprinderilor,

AVÂND ÎN VEDERE Decizia nr. 195/04/COL din 14 iulie 2004 privind dispozițiile de punere în aplicare la care se face referire în articolul 27 partea a II-a din Protocolul 3 ⁽⁶⁾,

⁽¹⁾ Denumită în continuare „Autoritatea”.

⁽²⁾ Denumit în continuare „Acordul privind SEE”.

⁽³⁾ Denumit în continuare „Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție”.

⁽⁴⁾ Denumit în continuare „Protocolul 3”.

⁽⁵⁾ Orientări privind aplicarea și interpretarea articolelor 61 și 62 din Acordul privind SEE și a articolului 1 din Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție, adoptate și emise de Autoritatea AELS de Supraveghere la 19 ianuarie 1994, publicate în JO L 231, 3.9.1994, p. 1 și în Suplimentul SEE nr. 32, 3.9.1994, denumite în continuare „Orientări privind ajutorul de stat”.

⁽⁶⁾ Decizia 195/04/COL din 14 iulie 2004 publicată în JO L 139, 25.5.2006, p. 37 și în Suplimentul SEE nr. 26, 25.5.2006, p. 1 modificată. Versiunea actualizată a Orientărilor privind ajutorul de stat este publicată pe site-ul internet al Autorității: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

AVÂND ÎN VEDERE Decizia nr. 719/07/COL din 19 decembrie 2007 de inițiere a procedurii prevăzute la articolul 1 alineatul (2) partea I din Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție cu privire la schema notificată referitoare la acordarea de avantaje fiscale cooperative,

DUPĂ INVITAREA părților interesate să își prezinte observațiile ⁽⁷⁾ și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

I. DATE FACTUALE

1. PROCEDURA

Prin scrisoarea din data 28 iunie 2007 a Ministerului Administrației Publice și Reformei din Norvegia, primită și înregistrată de către Autoritate la data de 29 iunie 2007 (document nr. 427327) și scrisoarea Ministerului de Finanțe din data de 22 iunie 2007, primită și înregistrată de către Autoritate la data de 4 iulie 2007 (document nr. 428135), autoritățile norvegiene au notificat modificările propuse la normele privind fiscalitatea întreprinderilor cooperative prevăzute la secțiunea 10-50 din legea fiscală, în conformitate cu articolul 1 alineatul (3) partea I din Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție.

După diverse schimburi de corespondență ⁽⁸⁾, prin scrisoarea din data de 19 decembrie 2007, Autoritatea a informat autoritățile norvegiene cu privire la decizia de a iniția procedura stabilită la articolul 1 alineatul (2) partea I din Protocolul 3 cu privire la schema notificată referitoare la acordarea de avantaje fiscale anumitor cooperative. Prin scrisoarea din data de 20 februarie 2008 (document nr. 465882), autoritățile norvegiene și-au prezentat observațiile la Decizia nr. 719/07/COL de inițiere a procedurii de investigație formală.

⁽⁷⁾ Publicate în JO C 96, 17.4.2008, p. 27 și în Suplimentul SEE nr. 20, 17.4.2008, p. 44.

⁽⁸⁾ Pentru mai multe informații detaliate cu privire la corespondența dintre Autoritate și autoritățile norvegiene, se face trimitere la Decizia Autorității privind inițierea procedurii de investigație formală, Decizia nr. 719/07/COL, publicată în JO C 96, 17.4.2008, p. 27 și în Suplimentul SEE nr. 20, 17.4.2008, p. 44.

Decizia nr. 719/07COL a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* și în Suplimentul SEE ⁽⁹⁾. Autoritatea a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la acest subiect.

Autoritatea a primit observații din partea mai multor părți interesate ⁽¹⁰⁾. Prin scrisoarea din data de 23 mai 2008 (document nr. 478026), Autoritatea a înaintat aceste observații autorităților norvegiene, cărora le-a fost oferită posibilitatea de a răspunde, însă acestea au hotărât să nu prezinte alte observații.

2. DESCRIEREA MĂSURII PROPUSE

2.1. CONTEXT

În 1992, autoritățile norvegiene au introdus o schemă privind acordarea de deduceri fiscale speciale anumitor cooperative. În baza schemei, anumite cooperative din sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului, precum și cooperativele de consum au beneficiat de deduceri fiscale în baza unor contribuții la capitalul propriu. În schemă nu erau cuprinse alte forme de cooperative. Deducerea s-a limitat la maxim 15 % din venitul anual net și se referea doar la partea de venit obținut din schimburile comerciale cu membrii cooperativei. O deducere corespunzătoare sumei maxime permise ar implica reducerea impozitului pe profit de la valoarea normală de 28 % la valoarea de 23,8 %. Obiectivul schemei a fost acela de a acorda un avantaj fiscal cooperativelor, având în vedere faptul că accesul acestora la capital propriu era mai dificil decât în cazul altor întreprinderi ⁽¹¹⁾.

Schema a fost abrogată începând cu anul fiscal 2005. Cu toate acestea, în ceea ce privește Bugetul de stat pentru anul 2007, autoritățile norvegiene au propus reintroducea schemei într-o formă ușor modificată ⁽¹²⁾. Prin urmare, schema a fost notificată Autorității.

2.2. OBIECTIVUL SCHEMEI

Conform notificării, cooperativele trebuie sprijinite datorită interesului public privind menținerea întreprinderilor bazate pe principii cum ar fi democrația, autonomia, responsabilitatea, egalitatea, echitatea și solidaritatea, ca alternativă la societățile cu răspundere limitată. Astfel, pentru a asigura interesul public intangibil privind menținerea societăților cooperative ca alternativă la societățile cu răspundere limitată, este necesară despăgubirea cooperativelor pentru dezavantajele suferite comparativ cu alte societăți. Conform notificării, obiectivul schemei notificate este de a compensa o parte a acestor dezavantaje legate de furnizarea de capital.

⁽⁹⁾ A se vedea nota de subsol 8 pentru trimiterea la Jurnalul Oficial.

⁽¹⁰⁾ Secțiunea I-5 de mai jos.

⁽¹¹⁾ Secțiunea 12.2 din Propunerea guvernului norvegian din 29 septembrie 2006 [Ot. p.p. nr. 1 (2006-2007) Skatte- og avgiftsopplegget 2007 – lovendringer].

⁽¹²⁾ Ot. p.p. nr. 1 (2006-2007) Skatte- og avgiftsopplegget 2007 – lovendringer.

2.3. MĂSURA PROPUȘĂ

Măsura notificată este prevăzută în proiectul de secțiune 10-50 din legea fiscală, conform căreia cooperativele pot beneficia de o deducere fiscală. Textul este formulat după cum urmează:

„[...] deducerea poate fi acordată pentru contribuțiile la capitalul colectiv în limita de 15 % din venit. Deducerea se acordă numai cu privire la venitul obținut în urma schimburilor comerciale cu membrii cooperativei. Schimburile comerciale cu membrii cooperativei și schimburile comerciale echivalente trebuie să fie înregistrate în contabilitate și trebuie justificate.” ⁽¹³⁾

Conform autorităților norvegiene, expresia „capital colectiv” nu se referă la un element din bilanțul cooperativelor, ci este o expresie pur fiscală. Prin urmare, capitalul colectiv poate fi alcătuit din capital reținut, din fonduri de bonificații, care reprezintă bonificațiile membrilor reținute în cadrul cooperativei într-o „rezervă de plată ulterioară” ⁽¹⁴⁾ și din fonduri individualizate sub formă de bonificație transferată în conturile de capital ale membrilor cooperativei ⁽¹⁵⁾.

Expresia „schimburi comerciale echivalente” este definită în secțiunea 10-50 alineatul (3) din legea fiscală drept achizițiile efectuate de organizații comerciale ale pescarilor de la membrii unei alte organizații comerciale ale pescarilor, sub rezerva îndeplinirii anumitor condiții, achizițiile unei cooperative agricole de la o cooperativă similară în scopul regularizării pieței, precum și achizițiile impuse de o autoritate a statului ⁽¹⁶⁾.

Din dispoziția propusă reiese că o deducere fiscală se acordă, în general, numai în ceea ce privește venitul obținut în urma schimburilor comerciale cu membrii cooperativelor. Prin urmare, nu se acordă nicio deducere în cazul veniturii obținut în urma schimburilor comerciale cu alte entități. După cum se prevede în proiectul de secțiune 10-50 din legea fiscală, trebuie să existe posibilitatea de a se stabili, pe baza evidențelor contabile ale cooperativei, schimburile comerciale cu membrii cooperativei și schimburile comerciale echivalente. Astfel, este esențial să existe contabilități separate pentru schimburile comerciale cu membrii cooperativei și pentru schimburile comerciale cu părțile terțe. Cooperativele trebuie să poată justifica schimburile comerciale cu membrii lor și schimburile comerciale echivalente.

⁽¹³⁾ Traducere neoficială a Autorității. Textul original în limba norvegiană este formulat după cum urmează: „[...] I tillegg kan det gis fradrag for avsetning til felleseid andelskapital med inntil 15 prosent av inntekten. Fradrag gis bare i inntekt av omsetning med medlemmene. Omsetning med medlemmene og likestilt omsetning må fremgå av regnskapet og kunne legitimeres.”

⁽¹⁴⁾ Secțiunea 28 din Legea privind cooperativele.

⁽¹⁵⁾ Secțiunea 29 din Legea privind cooperativele.

⁽¹⁶⁾ Autoritățile norvegiene au declarat că această dispoziție este valabilă numai pentru cooperativele ale căror activități nu se încadrează în domeniul de aplicare a Acordului privind SEE, a se vedea scrisoarea autorităților norvegiene din data de 6 iulie 2009 (document nr. 523765), p. 3. Pe baza acesteia, Autoritatea nu va analiza noțiunea de „schimburi comerciale echivalente”.

În notificare, autoritățile norvegiene au estimat că pierderea de venit fiscal rezultată din schemă ar fi cuprinsă între 35 milioane NOK și 40 milioane NOK (aproximativ 4-5 milioane EUR) pentru anul fiscal 2007.

2.4. BENEFICIARII

Schema se va aplica întreprinderilor cooperative menționate la alineatele (2) și (4)-(6) din proiectul de secțiune 10-50 din legea fiscală. Din aceste dispoziții reiese că schema notificată include, în principal, anumite cooperative de consum și cooperative care își desfășoară activitatea în sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului.

În ceea ce privește cooperativele de consum, din alineatul (2) litera (a) din proiectul de secțiune 10-50 din legea fiscală rezultă că vor beneficia de schema notificată numai cooperativele de consum a căror cifră de afaceri constantă rezultă, în proporție de peste 50 %, din schimburile comerciale cu membrii cooperativei.

Mai mult decât atât, societățile cooperative de construcții care intră sub incidența legii privind societățile cooperative de construcții⁽¹⁷⁾ pot beneficia, de asemenea, de deducerea fiscală. Aceasta constituie o extindere a schemei, comparativ cu cea în vigoare până în anul 2005 (a se vedea secțiunea I-2.1 de mai sus).

Cooperativele, altele decât cele menționate în mod expres la secțiunea 10-50 din legea fiscală, nu sunt cuprinse în schemă. Conform autorităților norvegiene, selecția cooperativelor eligibile se bazează pe ipoteza potrivit căreia compensarea cheltuielilor suplimentare este foarte necesară în sectoarele vizate de schema notificată. În general, cooperativele din sectoarele care nu vor fi vizate de schemă sunt, conform autorităților norvegiene, societățile mai mici, cu activitate economică limitată sau cu activitate ne-economică.

2.5. DEFINIȚIA COOPERATIVELOR ÎN LEGISLAȚIA NORVEGIANĂ

La secțiunea 1 alineatul (2) din Legea privind cooperativele⁽¹⁸⁾, o cooperativă este definită ca fiind o întreprindere

„al cărei obiectiv principal îl reprezintă promovarea intereselor economice ale membrilor săi prin membrii care participă în societate în calitate de cumpărători, furnizori sau într-o altă calitate similară, atunci când

1. profitul, în afara profitului normal al capitalului investit, fie rămâne în cadrul întreprinderii, fie este distribuit membrilor pe baza cotei lor în schimburile comerciale cu grupul; și
2. niciunul dintre membri nu este responsabil pentru datoriile grupului, fie integral, fie pentru părți care, însumate, reprezintă totalul datoriei.”⁽¹⁹⁾

⁽¹⁷⁾ Lov 6. juni 2003 No 38 Lov om bustadbyggjelag (bustadbyggjelslova).

⁽¹⁸⁾ Lov 29. juni 2007 No 81 Lov om samvirkeforetak (samvirkelova).

⁽¹⁹⁾ Traducere de pe site-ul internet al Centrului norvegian pentru cooperative, www.samvirke.org.

De asemenea, din secțiunea 3 alineatul (2) din Legea privind cooperativele reiese că membrii unei cooperative nu sunt obligați să contribuie la capitalul cooperativei, cu excepția cazului în care fiecare membru în parte și-a exprimat acordul scris în momentul adeziunii sau printr-un acord separat. Această condiție nu se aplică în cazul în care în statutul cooperativei este prevăzută obligația de a se plăti o cotizație. În plus, din aceeași dispoziție rezultă că orice obligație de participare cu capital trebuie limitată fie până la un anumit plafon, fie în alt mod.

2.6. MIȘCAREA COOPERATISTĂ DIN NORVEGIA⁽²⁰⁾

În Norvegia există aproximativ 4 000 de cooperative care dețin împreună peste 2 milioane de membri. Cooperativele își desfășoară activitatea, în principal, în sectorul agriculturii, silviculturii, al pescuitului, în sectorul imobiliar și în sectorul de consum, însă și în alte sectoare ale economiei, cum ar fi asigurările, transporturile, furnizarea de energie, asistența medicosanitară, mass-media etc.

Federația cooperativelor agricole din Norvegia (FNAC) cuprinde 14 organizații naționale care desfășoară activități cum ar fi prelucrarea, vânzarea și achiziția de produse și bunuri agricole utilizate în producția agricolă (îngrășăminte, utilaje etc.), creșterea animalelor, creditare și asigurări. Cooperativele agricole numără peste 50 000 de membri independenți (agricultori), aproximativ 19 000 de angajați, iar cifra de afaceri anuală se ridică la peste 58 miliarde NOK (aproximativ 6 miliarde EUR). Cooperativele agricole dețin unele dintre cele mai cunoscute mărci norvegiene, cum ar fi TINE (produse lactate), Gilde (carne roșie) și Prior (ouă și păsări de curte). Obiectivul principal al cooperativelor agricole îl reprezintă asigurarea unor canale pentru prelucrarea și comercializarea produselor agricole și asigurarea condițiilor corespunzătoare de acces la capital și la mijloacele de producție care intră în producția fiecărei ferme.

În conformitate cu legea norvegiană privind peștele crud⁽²¹⁾, organizațiile cooperative de vânzare din Norvegia au dreptul exclusiv de a gestiona toate operațiile privind prima comercializare de pește și scoici, cu excepția peștelui de crescătorie. În acest sector există șase organizații cooperative de vânzare. Din punct de vedere organizațional, fiecare organizație este legată de o regiune geografică și/sau de specii. Organizațiile cooperative de vânzări sunt deținute chiar de către pescari. În plus față de funcțiile de comercializare, organizațiile de vânzări dețin și funcții de control în ceea ce privește protejarea resurselor marine. Valoarea la prima comercializare a peștelui și scoicilor este de aproximativ 6 miliarde NOK (aproximativ 620 milioane EUR). Un procent de 90 % din cantitatea totală de pește și scoici este destinat exportului.

⁽²⁰⁾ Informațiile din această secțiune se bazează, în mare parte, pe site-ul internet al Centrului norvegian pentru cooperative, un centru de informare, documentare și consultanță în ceea ce privește cooperativele, deținut de principalele organizații cooperative din Norvegia, www.samvirke.org.

⁽²¹⁾ Lov 14. desember 1951 No 3 om omsetning av råfisk (Råfiskloven), a se vedea, în special, secțiunea 3.

Coop NKL BA este principala organizație a cooperativelor norvegiene de consum. Coop este un lanț de băcănii cu aproximativ 1,1 milioane de membri independenți organizați în 140 de cooperative. Aceasta administrează peste 1 350 de magazine cu o cifră de afaceri anuală de aproape 34 miliarde NOK (aproximativ 3,6 miliarde EUR) și aproape 22 000 de angajați. Aceasta deține o cotă de piață de 24 % din piața produselor de băcănie. De asemenea, Coop este implicată în prelucrarea produselor alimentare și cooperează cu alte organizații cooperative scandinave de vânzări cu amănuntul în domeniul achizițiilor și prelucrării. Principalul obiectiv al cooperativelor de consum este acela de a asigura bunuri și servicii sigure și utile la prețuri competitive pentru membrii săi, fiind în același timp o organizație de interes pentru membri în aspecte privind consumatorii.

Federația asociațiilor cooperative imobiliare din Norvegia (NBBL) este o asociație națională care reprezintă 86 de asociații cooperative imobiliare și numără 772 000 de membri independenți și 378 000 de locuințe în aproape 5 100 de cooperative imobiliare afiliate. Asociațiile cooperative imobiliare diferă ca dimensiune, numărând între 100 și 190 000 de membri independenți. Asociațiile cooperative imobiliare dețin un segment important din piața imobiliară urbană; în Oslo, cota de piață se apropie de 40 %, media națională fiind de 15 %. Obiectivele principale sunt asigurarea unor locuințe sigure și adecvate pentru membri și a unor condiții corespunzătoare și stabile pentru sectorul imobiliar cooperatist.

2.7. NORME NORVEGIENE PRIVIND FISCALITATEA ÎNTEPRINDERILOR ȘI POZIȚIA FAȚĂ DE COOPERATIVE

În Norvegia, impozitul general pe profit este în prezent de 28 % și se aplică venitului net impozabil al societăților comerciale. Acesta se aplică și în cazul în care venitul este adăugat la capitalul propriu al societății. Cu toate acestea, Curtea Supremă din Norvegia a concluzionat că depozitele de acțiuni nu reprezintă un venit impozabil pentru întreprinderea beneficiară ⁽²²⁾. Motivul îl reprezintă faptul că aceste contribuții sunt considerate a fi fost impozitate anterior, ca venit al contribuabilului. Prin urmare, în timp ce o întreprindere trebuie să achite un impozit de 28 % pentru capitalul social finanțat din venitul său propriu, pentru depozitele asociațiilor sau ale publicului nu se plătește nici un impozit. Rezultă că întreprinderile organizate sub formă de societăți cu răspundere limitată etc. își pot majora capitalul propriu prin acceptarea depozitelor de acțiuni neimpozabile de la asociați sau de la populație.

Cu toate acestea, cooperativele nu au această posibilitate. Conform legislației norvegiene privind cooperativele, acestea nu pot emite acțiuni către populație și nici alte certificate de capital sau titluri de valoare. Mai mult decât atât, se consideră că principiul participării deschise limitează cota contribuțiilor de capital pe care cooperativele le pot solicita membrilor lor.

Conform notificării, obligațiile și limitările impuse cooperativelor prin lege sunt considerate de autoritățile norvegiene ca

fiind esențiale și inerente principiilor cooperatiste. Astfel, autoritățile norvegiene consideră că ridicarea acestor restricții ar încălca principiile cooperatiste fundamentale. Autoritățile norvegiene subliniază faptul că legislația norvegiană privind cooperativele poate fi mai strictă în această privință decât legislația privind cooperativele din alte state europene. Spre exemplu, autoritățile norvegiene fac referire la articolul 64 din Regulamentul (CE) privind statutul Societății cooperative europene ⁽²³⁾, conform căruia cooperativa poate prevedea emiterea de titluri de valoare, altele decât acțiunile, care să poată fi subscrise atât de membri, cât și de nemembri. Cu toate acestea, autoritățile norvegiene consideră că sunt necesare restricțiile impuse cooperativelor din Norvegia.

3. MOTIVE PENTRU ÎNȚIEREA PROCEDURII

Prin Decizia nr. 719/07/COL, Autoritatea a hotărât să inițieze procedura de investigație formală privind schema notificată. În decizia de inițiere, opinia preliminară a Autorității era aceea că schema constituia ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE.

În primul rând, Autoritatea a considerat că beneficiul fiscal propus pentru cooperative conferă acestora un avantaj. În al doilea rând, Autoritatea l-a considerat ca fiind selectiv și și-a exprimat îndoiala cu privire la faptul că acesta s-ar justifica prin natura sau sistemul fiscal general din Norvegia. Pe baza faptului că schema ar reduce impozitul pe profit plătit de cooperativele vizate, Autoritatea și-a exprimat incertitudinea în ceea ce privește măsura în care schema nu ar denatura și nici nu ar amenința să denatureze concurența. În cele din urmă, Autoritatea și-a exprimat îndoiala cu privire la măsura în care schema notificată ar putea fi considerată ca fiind conformă cu oricare dintre scutiile prevăzute la articolul 61 din Acordul privind SEE și, prin urmare, compatibilă cu normele privind ajutorul de stat din Acordul privind SEE.

4. OBSERVAȚIILE AUTORITĂȚILOR NORVEGIENE

Autoritățile norvegiene afirmă că deducerea fiscală propusă nu oferă un avantaj cooperativelor. Pe de o parte, autoritățile norvegiene susțin că deducerea fiscală ar trebui considerată drept „parte a unei înțelegeri prin care schema fiscală reprezintă alocații acordate de stat societăților cooperative în vederea adaptării la cadrul juridic actual aplicabil cooperativelor” ⁽²⁴⁾. Prin aceasta, statul protejează forma de cooperativă ca alternativă la societățile cu răspundere limitată, ceea ce este considerat un beneficiu intangibil, de interes public. Însă, pe de altă parte, autoritățile norvegiene susțin că deducerea fiscală ar trebui privită ca o despăgubire pentru costurile suplimentare suportate de cooperative din cauza restricțiilor impuse acestora în ceea ce privește accesul la capital propriu, ceea ce este considerat a fi un dezavantaj structural pentru cooperativă. Autoritățile norvegiene presupun că măsura în cauză nu face decât să compenseze și să contracareze dezavantajul fundamental impus cooperativelor în ceea ce privește accesul la capital propriu.

⁽²³⁾ Regulamentul (CE) nr. 1435/2003 al Consiliului din 22 iulie 2003 privind statutul Societății cooperative europene (SCE) (JO L 207, 18.8.2003, p. 1).

⁽²⁴⁾ Scrisoarea autorităților norvegiene din data de 20 februarie 2008 (document nr. 465882), p. 2.

⁽²²⁾ Rt. 1917, p. 627 și Rt. 1927, p. 869.

În legătură cu ambele argumente, autoritățile norvegiene afirmă că schema este conformă cu principiul investitorului în economia de piață. Argumentul pare să se bazeze pe perspectiva potrivit căreia ajutorul acordat în cadrul schemei nu va depăși costurile suplimentare pe care le presupune funcționarea în forma juridică a unei cooperative și nici beneficiul public privind protejarea formei juridice de cooperativă.

Mai mult decât atât, autoritățile norvegiene rămân de părere că recurgerea la o măsură fiscală nu împiedică aplicarea principiului investitorului în economia de piață, întrucât forma de ajutor aleasă de stat ar trebui să fie irelevantă.

Din jurisprudența instanțelor europene și din practica decizională a Comisiei Europene rezultă că, atunci când o măsură compensează un dezavantaj suferit de o întreprindere, această situație nu implică faptul că măsura nu poate fi privită ca oferind un avantaj întreprinderii. În opinia autorităților norvegiene, această practică nu se aplică în cazul de față. Toate societățile cu răspundere limitată își pot majora capitalul propriu prin acceptarea de depozite care constituie venit neimpozabil pentru societate. Schema nu face decât să compenseze dezavantajul și situează cooperativele pe aceeași poziție cu alte societăți. De asemenea, autoritățile norvegiene susțin că situația de față se poate diferenția de decizia Comisiei Europene în cazul OTE⁽²⁵⁾, deoarece beneficiul fiscal și costurile suplimentare rezultate din obligație se produc simultan în cazul de față. Autoritățile norvegiene citează punctul 101 din cazul OTE, întrucât arată faptul că acesta ar putea fi important pentru calificarea ca ajutor de stat.

În ceea ce privește caracterul selectiv al schemei, autoritățile norvegiene afirmă că schema determină tratarea cooperativelor ca și când capitalul propriu ar fi fost finanțat de acționari. Avantajul fiscal permite cooperativei beneficiare alocarea aceleiași sume drept capital propriu fără a fi nevoită să plătească impozit, ca și când ar fi primit o sumă similară ca depozite de acțiuni. În consecință, în opinia autorităților norvegiene, regula generală privind depozitele de capital propriu este aplicabilă și cooperativelor.

De asemenea, autoritățile norvegiene susțin că schema notificată este conformă cu normele SEE privind ajutorul de stat și cu principiile exprimate în Comunicarea Comisiei privind cooperativele⁽²⁶⁾. Autoritățile norvegiene fac referire, în special, la secțiunea 3.2.6 din Comunicarea Comisiei, conform căreia un tratament fiscal special acordat cooperativelor ar fi binevenit.

⁽²⁵⁾ Decizia Comisiei Europene în cazul C 2/2006 OTE.

⁽²⁶⁾ Comunicare a Comisiei adresată Consiliului și Parlamentului European, Comitetului Economic și Social European și Comitetului Regiunilor privind promovarea societăților cooperative în Europa COM(2004) 18 din 23 februarie 2004, denumită în continuare „Comunicarea Comisiei privind cooperativele” sau „Comunicarea Comisiei”.

În ultimul rând, în ceea ce privește denaturarea concurenței, autoritățile norvegiene afirmă că schema nu face decât să contracareze o denaturare existentă în detrimentul cooperativelor și, prin urmare, sporește eficiența piețelor afectate.

5. OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR TERȚE

În urma publicării Deciziei nr. 719/07/COL de inițiere a procedurii de investigație formală privind ajutorul notificat acordat anumitor cooperative, Autoritatea AELS de Supraveghere a primit observații din partea unor părți terțe.

Observațiile guvernului francez se referă, în esență, la caracterul special al cooperativelor, accentuând faptul că schema notificată este destinată numai să compenseze dezavantajele lor structurale.

Cooperatives Europe reprezintă cooperativele de pe întreg teritoriul Europei și vizează sprijinirea și dezvoltarea întreprinderilor cooperative. În primul rând, organizația face referire la identitatea specifică a cooperativei, recunoscută de autoritățile comunitare. Cooperatives Europe consideră că schemele specifice de care beneficiază cooperativele nu ar trebui comparate cu schemele care se aplică altor tipuri de întreprinderi, întrucât schemele constituie transpunerea operațională a principiilor cooperative. De asemenea, Cooperatives Europe susține că măsurile fiscale speciale destinate cooperativelor nu au ca obiectiv sau ca efect crearea concurenței neloiale, ci, mai curând, sunt menite să țină seama de limitările inerente formei de cooperativă și să le compenseze în mod proporțional. Conform Cooperatives Europe, schema este justificată de principiul egalității, întrucât cooperativele se confruntă cu anumite dezavantaje, *inter alia* în ceea ce privește accesul la capital. Cooperatives Europe consideră că societățile cooperative se supun unei scheme juridice autonome, care ține seama de particularitățile acestora. Se argumentează că, în cazul în care o schemă fiscală destinată cooperativelor este conformă cu logica sistemului juridic din statul membru, dacă este o consecință a modurilor de funcționare operațională a cooperativei legată de principiile și valorile cooperatiste și dacă este proporțională cu limitările impuse de aceste moduri de funcționare cooperatistă, ea nu poate fi considerată ajutor de stat sau avantaj, ci, pur și simplu, o schemă care decurge dintr-o logică de funcționare diferită de a altor tipuri de întreprinderi și se justifică prin egalitatea de tratament între diferitele tipuri de întreprinderi. În cele din urmă, Cooperatives Europe susține că schema compensează dezavantajele suportate de cooperative și, prin urmare, recunoaște logica sistemului cooperatist și dreptul său de a concura în condiții egale.

Kooperativa Förbundet, o organizație a cooperativelor de consum din Suedia, susține argumentele prezentate de Cooperative Europe.

Confcooperative – Confederazione Cooperative Italiane este o organizație de cooperative din Italia. Aceasta subliniază obiectivul de tip mutual al cooperativelor și concluzionează că legislația norvegiană este conformă cu cea a altor state membre care urmăresc să reducă dezavantajele suportate de cooperative, în special în ceea ce privește aportul de capital, subliniază că orice plată suplimentară efectuată de un membru către cooperativă rămâne proprietatea acestuia și, prin urmare, nu poate fi impozitată la nivelul cooperativei.

Legacoop – Lega Nazionale delle Cooperative e Mutue este o organizație a cooperativelor italiene din toate sectoarele. Legacoop face referire la excedentul obținut de cooperative provenit din renunțarea temporară a membrilor la primele cuvenite. Organizația consideră că schema este conformă cu legislația civilă și fiscală referitoare la cooperativele europene și că schema va contribui la reducerea dezavantajelor cooperativelor privind accesul la capital.

Coop de France este o organizație a cooperativelor franceze din sectorul agriculturii. Organizația face trimitere la cadrul juridic european care a recunoscut rolul special jucat de cooperative, indiferent de sectorul economic în care își desfășoară activitatea, și a dezvoltat instrumente care le-au oferit siguranță juridică. Mai mult, organizația susține că schema nu constituie ajutor, ci, pur și simplu, despăgubește cooperativele pentru dezavantajele structurale inerente formei lor juridice. De asemenea, se estimează că schema se încadrează în logica sistemului și, prin urmare, nu este selectivă. Argumentația acesteia se bazează în special pe argumentul potrivit căruia capitalul cooperativelor este indivizibil și este alcătuit din profiturile nedistribuite ale membrilor. Coop de France face referire, de asemenea, la dificultățile cu care se confruntă cooperativele în ceea ce privește accesul la capitalul propriu determinate de imposibilitatea de a emite acțiuni, de numărul limitat de potențiali membri din cauza obiectivului cooperativei și de imposibilitatea cooperativelor de a recurge la instrumente financiare.

Landbrugsrådet este o organizație a cooperativelor din sectorul agriculturii din Danemarca. Organizația susține că schema asigură condiții nediscriminatorii diferitelor tipuri de întreprinderi prin respectarea specificității cooperativelor și a principiilor cooperatiste. Schema nu favorizează cooperativele, ci corectează un dezavantaj structural.

CECOP-CICOPA-Europe reprezintă cooperativele industriale și de servicii. Organizația susține că schemele speciale de care beneficiază cooperativele nu trebuie comparate cu schemele care se aplică altor tipuri de întreprinderi, întrucât acestea se bazează pe principiile care guvernează cooperativele. De asemenea, aceasta susține că, atunci când Autoritatea compară situația cooperativelor cu cea a altor societăți, ea pare să stabilească o ierarhie între forme juridice, schema cooperativă fiind percepută ca o excepție. Acest lucru nu este conform cu Tratatul European sau cu regulamentul privind statutul unei societăți europene. Organizația, făcând referire la Comunicarea Comisiei privind cooperativele, susține că schema notificată ține seama de limitările inerente formei juridice de cooperativă și le compensează în mod proporțional.

Confederația generală a cooperativelor agricole din UE (COGECA) reprezintă interesul economic de ansamblu al cooperativelor din sectorul agriculturii, agro-alimentar, silviculturii și pescuitului din Europa. Organizația face referire la rolul fundamental al cooperativelor din aceste sectoare, recunoscut de numeroase state membre ale UE, precum și la faptul că aceste cooperative au prevăzut în statutul lor preocuparea față de comunitate (dezvoltare durabilă). Organizația își exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că tratamentul fiscal unitar aplicat cooperativelor și altor întreprinderi poate avea ca rezultat adoptarea de către cooperative a altor forme juridice de organizare și, prin urmare, ar putea determina îngreunarea accesului agricultorilor pe piață.

CCAIE Confederación de Cooperativas Agrarias de España, o organizație a cooperativelor agricole, susține argumentele prezentate de COGECA, Coop de France și Cooperatives Europe.

Groupement National de la Coopération este o organizație a mișcării cooperatiste din Franța. Aceasta susține că tratamentul fiscal în favoarea cooperativelor din Franța și din alte țări europene este menit să asigure o concurență loială între cooperative și alte întreprinderi și nu denaturează concurența. Organizația face referire la caracteristicile distinctive ale cooperativelor și subliniază faptul că acestea, pentru a exista și pentru a se dezvolta, au nevoie de un anumit cadru juridic și fiscal în care să se țină seama de particularitățile lor și de condițiile în care își desfășoară activitățile. Aceasta susține perspectiva norvegiană potrivit căreia schema nu oferă niciun avantaj cooperativelor și afirmă că schema nu va denatura concurența, întrucât ar fi imposibil să existe aceleași norme pentru întreprinderi cu forme juridice diferite și caracteristici diferite. În acest sens, organizația subliniază faptul că ajutorul nu ar fi disproporțional.

Comitetul permanent pentru probleme cooperative din Norvegia (denumit în continuare „NSCC”) este o organizație a cooperativelor norvegiene. Inițial, NSCC afirma că există o diferență fundamentală între cooperative și alte forme juridice de întreprinderi, respectiv aceea că relația dintre cooperativă și membrii săi este diferită față de cea existentă între o societate cu răspundere limitată și un acționar. Acest lucru va afecta, de asemenea, măsurile fiscale impuse cooperativelor.

NSCC susține, în primul rând, că măsura nu constituie ajutor de stat, întrucât aceasta se justifică prin natura sau sistemul fiscal general. În acest sens, NSCC consideră că societățile cooperative își constituie capitalul propriu pe baza bonificațiilor cuvenite membrilor, însă neplătite. În mod normal, acest excedent trebuie achitat membrilor cooperativei întrucât constituie, de fapt, o corecție de preț întârziată, care nu aparține cooperativei, ci membrilor. În cazul în care aceste bonificații sunt plătite, suma respectivă este deductibilă din punct de vedere fiscal pentru cooperativă. În cazul în care excedentul rezultat din bonificații nu este plătit, acesta va constitui un aport de capital de la membrii cooperativei. Astfel, neimpozitarea excedentului, indiferent dacă se constituie capital propriu sau este rambursat membrilor, se încadrează în logica sistemului. În plus, se aplică principiul care stă la baza evitării dublei impunerii a unei sume. La fel cum plasamentele private sunt neimpozabile societății cu răspundere limitată deoarece au fost deja impozitate la acționar, aportul de capital al membrului cooperativei ar

trebui să fie scutit de la plata impozitului la nivelul cooperativei, deoarece a fost deja impozitată membrilor acesteia. Prin urmare, NSCC consideră că schema nu ar trebui privită din perspectiva normelor privind impozitul pe venit, ci mai degrabă drept cadrul juridic care reglementează contribuția acționarilor la capitalul propriu al întreprinderii.

În al doilea rând, NSCC susține că măsura nu reprezintă un avantaj, deoarece rolul acesteia este de a compensa dezavantajul structural inerent structurii juridice a cooperativelor. Făcând referire la decizia de inițiere a procedurii de investigare, NSCC afirmă în continuare că nu este relevant să se examineze dacă dezavantajele structurale sunt compensate prin alte elemente din regimul privind cooperativele din Norvegia, însă criteriul juridic ar trebui să evidențieze dacă dezavantajul respectiv, pe care măsura urmărește să îl corecteze, este compensat prin alte măsuri.

În al treilea rând, NSCC susține că măsura nu este selectivă, întrucât tratamentul fiscal diferit aplicat cooperativelor și altor întreprinderi reflectă deosebirile rezultate din dreptul societăților comerciale. Prin urmare, având în vedere că măsura fiscală analizată se aplică numai entităților organizate sub formă de cooperative, aceasta privește numai o formă juridică de întreprindere accesibilă tuturor. În consecință, măsura nu este selectivă.

II. EVALUARE

1. DOMENIUL DE APLICARE A DECIZIEI

Astfel cum se prevede la secțiunea I-2.4 de mai sus, potențialii beneficiari ai schemei sunt, în mare parte, cooperative care își desfășoară activitatea în sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului, precum și anumite cooperative de consum și societăți cooperative de construcții.

Articolul 8 din Acordul privind SEE definește domeniul de aplicare a acordului. Articolul 8 alineatul (3) prevede următoarele:

„Cu excepția cazului în care se prevede în mod contrar, dispozițiile prezentului acord se aplică numai:

- (a) produselor care se încadrează în capitolele 25-97 din Sistemul armonizat de denumire și codificare a mărfurilor, cu excepția produselor menționate în Protocolul 2;
- (b) produselor la care se face referire în Protocolul 3, sub rezerva regimului specific stabilit în protocolul respectiv.”

Prin urmare, sectorul agriculturii și pescuitului se situează în mare măsură în afara domeniului de aplicare a normelor privind ajutorul de stat din Acordul privind SEE.

Astfel, decizia se aplică în cazul concesiilor fiscale propuse pentru cooperative, însă nu se referă la cooperativele care își desfășoară activitatea în sectorul agriculturii și pescuitului, în măsura în care activitățile acestor cooperative nu intră în domeniul de aplicare a normelor privind ajutorul de stat din Acordul privind SEE.

2. PREZENȚA AJUTORULUI DE STAT

2.1. INTRODUCERE

Articolul 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE este formulat după cum urmează:

„Cu excepția dispozițiilor contrare din prezentul acord, orice ajutor acordat de statele membre ale CE, de statele AELS sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției de anumite bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre părțile contractante, este incompatibil cu aplicarea prezentului acord.”

Autoritatea reamintește că, în general, sistemul fiscal al unui stat AELS nu este acoperit de Acordul privind SEE. Fiecare stat AELS este în măsură să conceapă și să pună în aplicare un sistem fiscal conform cu propriile opțiuni strategice. Cu toate acestea, aplicarea unei măsuri fiscale, cum ar fi deducerea aplicată impozitului pentru anumite cooperative, poate avea consecințe care ar aduce măsura în domeniul de aplicare a articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE. Conform jurisprudenței⁽²⁷⁾, articolul 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE nu face diferența între măsurile de intervenție a statului pe baza cauzelor sau obiectivelor acestora, ci le definește în funcție de efectele lor.

2.2. PREZENȚA RESURSELOR DE STAT

Pentru a constitui ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE, ajutorul trebuie să fie acordat de către stat sau prin intermediul resurselor de stat.

Autoritatea amintește că, în conformitate cu jurisprudența consacrată, definiția ajutorului este mai generală decât cea a subvenției, deoarece include nu numai beneficiile, cum ar fi subvențiile propriu-zise, ci și măsurile de stat care, sub diferite forme, reduc taxele prevăzute în mod normal în bugetul unei întreprinderi și care, astfel, fără a fi subvenții în accepțiunea strictă a termenului, au un caracter similar și produc același efect⁽²⁸⁾.

În conformitate cu schema notificată, cooperativele la care se face trimitere în secțiunea 10-50 din legea fiscală vor avea dreptul la o formă specială de deducere fiscală. În consecință, aceste cooperative pot deduce din venitul lor contribuțiile la capitalul propriu. Deducerea fiscală implică reducerea impozitului plătibil de cooperativele vizate de schemă. Măsura atrage o pierdere a veniturilor fiscale pentru statul norvegian, estimată de autoritățile norvegiene între aproximativ 35 și 40 milioane NOK (aproximativ 4-5 milioane EUR) pentru exercițiul financiar 2007. Conform jurisprudenței consacrate, o măsură prin care autoritățile publice acordă anumitor întreprinderi o

⁽²⁷⁾ Cauza E-6/98, Norvegia/Autoritatea AELS de Supraveghere, Raportul Curții AELS, 1999, p. 76, punctul 34; Cauzele comune E-5/04, E-6/04 și E-7/04 Fesil and Finnford, PIL and others și Norvegia/Autoritatea AELS de Supraveghere, Raportul Curții AELS, 2005, p. 121, punctul 76; Cauza 173/73, Italia/Comisia, Rec., 1974, p. 709, punctul 13; și C-241/94, Franța/Comisia, Rec., 1996, p. I-4551, punctul 20.

⁽²⁸⁾ A se vedea, în special, C-143/99, Adria-Wien Pipeline and Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, Rec., 2001, p. I-8365, punctul 38; C-501/00, Spania/Comisia, Rec., 2004, p. I-6717, punctul 90; și C-66/02, Italia/Comisia, Rec., 2005, p. I-10901, punctul 77.

scutire de la plata impozitului care, în pofid faptului că nu implică un transfer de resurse de stat, îi plasează pe beneficiarii scutirii fiscale într-o situație financiară mai favorabilă decât pe ceilalți contribuabili, constituie ajutor acordat de stat sau prin intermediul resurselor de stat⁽²⁹⁾. Prin urmare, Autoritatea consideră că măsura notificată implică resurse de stat.

2.3. FAVORIZAREA ANUMITOR ÎNTREPRINDERI SAU A PRODUCȚIEI DE ANUMITE BUNURI

2.3.1. *Selectivitate*

În primul rând, măsura de ajutor trebuie să fie selectivă în sensul că favorizează „anumite întreprinderi sau producția de anumite bunuri”.

Cooperativele eligibile în temeiul schemei sunt întreprinderi în sensul normelor privind ajutorul de stat prevăzute de Acordul privind SEE. Conform jurisprudenței consacrate, conceptul de „întreprindere” acoperă orice entitate angajată într-o activitate economică, indiferent de statutul său juridic și de modul de finanțare⁽³⁰⁾.

Pentru a se stabili dacă o măsură este sau nu selectivă, este necesar să se analizeze dacă, în contextul unui anumit sistem juridic, măsura în cauză constituie un avantaj pentru anumite întreprinderi comparativ cu altele aflate într-o situație similară *de jure* și *de facto*⁽³¹⁾.

În cele ce urmează, Autoritatea va analiza aceste elemente din perspectiva deducerii fiscale acordate în favoarea anumitor cooperative prevăzute la secțiunea 10-50 din legea fiscală.

Cadrul de referință

În vederea clasificării unei măsuri fiscale ca fiind selectivă, Autoritatea trebuie să identifice și să examineze într-o primă instanță regimul comun sau „normal” din cadrul sistemului fiscal aplicabil care constituie cadrul relevant de referință⁽³²⁾.

⁽²⁹⁾ A se vedea în acest sens C-387/92, Banco Exterior de España, Rec., 1994, p. I-877, punctul 14; și C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze and Others, Rec., 2006, p. I-289, punctul 132.

⁽³⁰⁾ C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze and Others, Rec., 2006, p. I-289, punctul 107 și următoarele, precum și jurisprudența citată în aceste cauze.

⁽³¹⁾ C-487/06 P, British Aggregates Association/Comisia, punctul 82 și următoarele; C-409/00 Spania/Comisia, Rec., 2003, p. I-1487, punctul 47; cauzele comune C-428/06 – C-434/06 UGT-Rioja and others, neraportate încă, punctul 46.

⁽³²⁾ T-211/04 și T-215/04, Guvernul Gibraltar/Comisia, neraportate încă, punctul 143.

În Norvegia, cooperativele se supun impozitului pe profit aplicabil în mod general. Prin acest impozit se urmărește impozitarea profiturilor (venitul net) realizate de societăți. Cu toate acestea, conform secțiunii 10-50 propuse de legea fiscală, anumite cooperative de consum, cooperative din sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului, precum și cooperativele de construcții au dreptul la o deducere de până la 15 % din venitul lor obținut din schimburile comerciale cu membrii cooperativei. Astfel, baza pentru impozitare a acestor întreprinderi este redusă și, prin urmare, se reduce și impozitul care li se aplică. Această normă de impozitare se abate de la normele obișnuite privind impozitul pe care trebuie să-l plătească întreprinderile din Norvegia.

În notificare, autoritățile norvegiene susțin că sistemul de referință pertinent din cazul de față este cadrul general pentru aportul de capital. Autoritatea este de altă părere. Având în vedere că scutirea fiscală acordată anumitor cooperative constituie o derogare de la impozitul pe profit general aplicabil, Autoritatea consideră că baza relevantă în raport cu care măsura notificată trebuie analizată este sistemul impozitului pe profit. Prin urmare, impozitul pe profit constituie cadrul relevant de referință față de care trebuie estimată derogarea.

Situația de facto și de jure

În continuare, Autoritatea trebuie să evalueze dacă, în cadrul unei anumite scheme reglementate (în acest caz impozitul pe profit), o măsură de stat este de natură să favorizeze anumite întreprinderi sau producția de anumite bunuri în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE, comparativ cu alte întreprinderi aflate într-o situație *de jure* și *de facto* comparabilă din perspectiva obiectivului urmărit de măsura în cauză⁽³³⁾.

În consecință, Autoritatea trebuie să evalueze și să stabilească dacă un avantaj acordat în cadrul măsurii fiscale în cauză poate fi selectiv, demonstrând că măsura face excepție de la regimul comun, întrucât măsura face deosebirea între operatorii economici care, din perspectiva obiectivului asociat sistemului fiscal al statului în cauză, se află într-o situație comparabilă *de facto* și *de jure*⁽³⁴⁾.

Conform jurisprudenței menționate anterior, Autoritatea trebuie, în consecință, să evalueze dacă, din punct de vedere al impozitului pe profit, deducerea de 15 % din venitul cooperativelor obținut din schimburile comerciale cu membrii lor favorizează anumite cooperative în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE, comparativ cu alte întreprinderi aflate într-o situație *de jure* și *de facto* comparabilă din perspectiva obiectivului urmărit prin aplicarea impozitului pe profit.

⁽³³⁾ C-75/97, Belgia/Comisia, Rec., 1999, p. I-3671, punctele 28-31.

⁽³⁴⁾ T-211/04 și T-215/04, Guvernul Gibraltar/Comisia, neraportate încă, punctul 143, cu referințele ulterioare.

După cum se menționează mai sus, obiectivul urmărit prin aplicarea impozitului pe profit este acela de a impozita profiturile realizate de societăți.

În acest context, Autoritatea este conștientă de specificitatea cooperativelor. Autoritatea remarcă, în primul rând faptul că, în conformitate cu Comunicarea Comisiei privind cooperativele, „[c]ooperativele funcționează în interesul membrilor lor, care sunt în același timp utilizatori, și nu sunt administrate în interesul investitorilor externi. Membrilor le sunt distribuite profiturile în funcție de tranzacțiile efectuate cu cooperativa, iar resursele și activele sunt deținute în comun, nu pot fi distribuite și sunt destinate intereselor comune ale membrilor. Având în vedere că raporturile personale dintre membri sunt, în principiu, strânse și importante, acceptarea noilor membrii este supusă aprobării, în timp ce drepturile de vot nu sunt neapărat proporționale cu participațiile (un vot de persoană). Demisia conferă membrilor dreptul de a li se rambursa partea cuvenită și presupune reducerea capitalului”⁽³⁵⁾.

În consecință, o cooperativă pur mutuală este definită, în primul rând, printr-un raport specific cu membrii cooperativei, prin aceasta înțelegându-se că membrii sunt implicați activ în tranzacțiile cooperativei și că relația care se stabilește între aceștia și cooperativă reprezintă mai mult decât o relație pur comercială. În al doilea rând, activele cooperativei sunt deținute în comun de către membri, iar profiturile sunt distribuite exclusiv între membrii cooperativei, pe baza tranzacțiilor acestora cu cooperativa.

Pe baza principiilor stabilite mai sus, Autoritatea nu exclude faptul că aceste cooperative mutuale și alte societăți pot fi considerate a nu se afla într-o situație comparabilă de jure și de facto, în cazul în care este vorba despre obiectivul impozitului pe profit.

Cu toate acestea, în cazul de față, se pare că natura pur mutuală a anumitor cooperative care fac parte din schema notificată este îndoielnică. O mare parte din tranzacțiilor anumitor cooperative care fac parte din schemă nu se referă la schimburile cu membrii cooperativei, ci la schimburile cu alți clienți. În acest sens, Autoritatea face referire la limitarea prevăzută la secțiunea 10-50 din legea fiscală, prin care numai cooperativele de consum cu peste 50 % din cifra reală de afaceri realizată în urma schimburilor comerciale cu membrii cooperativelor urmează să beneficieze de schema notificată. În opinia Autorității, aceste cooperative preponderent mutuale sunt diferite față de modelul de cooperativă prezentat în Comunicarea Comisiei privind cooperativele.

⁽³⁵⁾ Secțiunea 1.1 din Comunicarea Comisiei privind cooperativele.

În plus, schema cuprinde numai acele cooperative la care se face referire în proiectul de secțiune 10-50 din legea fiscală, în speță, anumite cooperative de consum, cooperative care își desfășoară activitatea în sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului, precum și societăți cooperative de construcții. Numai aceste cooperative au dreptul de a beneficia de o deducere de până la 15 % în partea din venitul realizat în urma schimburilor cu membrii lor. În consecință, avantajul fiscal în cauză se acordă pe baza formei juridice de cooperativă a întreprinderii și a sectoarelor în care întreprinderea respectivă își desfășoară activitatea. Prin urmare, este clar că măsura este selectivă în raport cu alți operatori economici comparabili.

Prin aplicarea unei impozitări diferite asupra profiturilor anumitor cooperative, realizate din schimburile comerciale cu membrii acestora în funcție de sectorul lor de activitate, Autoritatea consideră că secțiunea 10-50 a legii fiscale din Norvegia face distincție între operatorii economici care, din perspectiva obiectivului asociat sistemului privind impozitul pe profit, se află într-o situație comparabilă *de facto* și *de jure*.

Justificarea prin natura și logica sistemului

În conformitate cu jurisprudența consacrată, conceptul de ajutor de stat nu se referă la măsurile de stat care fac distincție între întreprinderi și care, în consecință, sunt selective *prima facie*, în cazul în care diferențierea respectivă rezultă din natura sau structura de ansamblu a sistemului din care fac parte⁽³⁶⁾. Jurisprudența Curții AELS și a instanțelor comunitare a stabilit că o măsură fiscală specială destinată să scutească parțial sau integral întreprinderile dintr-un anumit sector, de obligațiile care rezultă din aplicarea normală a sistemului general poate fi justificată de logica internă a sistemului fiscal în cazul în care este conform cu aceasta⁽³⁷⁾.

Prin urmare, Autoritatea trebuie să stabilească dacă diferențierea între anumite cooperative și alte întreprinderi nu este, totuși, neselectivă, întrucât este rezultatul naturii sau schemei generale a sistemului de taxe din care face parte. Cu alte cuvinte, trebuie să stabilească dacă diferențierea rezultă direct din principiile de bază sau orientative ale acelu sistem⁽³⁸⁾.

⁽³⁶⁾ Cauza 173/73, Italia/Comisia, Rec., 1974, p. 709, punctul 33; C-143/99, *Adria-Wien Pipeline and Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, Rec., 2001, p. I-8365, punctul 42.

⁽³⁷⁾ E-6/98, *Norvegia/Autoritatea AELS de Supraveghere*, citată mai sus, punctul 38; Cauzele comune E-5/04, E-6/04 și E-7/04, *Fesil and Finnjord, PIL and others și Norvegia/Autoritatea AELS de Supraveghere*, citate mai sus, punctele 84-85; Cauzele comune T-127/99, T-129/99 și T-148/99, *Territorio Histórico de Alava and others/Comisia, Rec.*, 2002, p. II-1275, punctul 163; Cauza C-143/99, *Adria-Wien Pipeline, Rec.*, 2001, p. I-8365, punctul 42; T-308/00, *Salzgitter/Comisia, Rec.*, 2004, p. II-1933, punctul 42; Cauza C-172/03, *Wolfgang Heiser, Rec.*, 2005, p. I-1627, punctul 43.

⁽³⁸⁾ T-211/04 și T-215/04, *Guvernul Gibraltar/Comisia*, neraportate încă, punctul 144, cu referințele ulterioare.

Din jurisprudență reiese că statul SEE care a introdus o astfel de diferențiere este cel care trebuie să dovedească faptul că este justificată prin natura sau schema generală a sistemului în cauză⁽³⁹⁾. Autoritățile norvegiene susțin că deducerea fiscală aplicabilă anumitor cooperative se justifică prin natura sau schema generală, deoarece implică faptul că sistemul norvegian de finanțare a capitalului propriu al societăților prin acceptarea de depozite neimpozabile este făcut să se aplice și cooperativelor. Cu alte cuvinte, schema ar viza compensarea unui dezavantaj al cooperativelor, inerent formei lor juridice.

În opinia Autorității, în cazul de față, justificarea oferită de autoritățile norvegiene potrivit căreia deducerea aplicată impozitului pe profit ar trebui considerată ca o despăgubire a cheltuielilor suplimentare suportate de cooperative din cauza accesului dificil la capital nu poate fi considerată a se încadra în logica sistemului privind impozitul pe profit. Impozitul pe profit se aplică venitului unei societăți realizat din schimburile comerciale obișnuite, în timp ce depozitele de acțiuni și alte depozite de capital propriu nu sunt considerate ca reprezentând venituri în conformitate cu legislația fiscală norvegiană⁽⁴⁰⁾. Astfel, chiar dacă obiectivul urmărit de autoritățile norvegiene este laudabil, nu pare să decurgă direct din principiile fundamentale și orientative ale sistemului din care face parte măsura, respectiv sistemul fiscal. Autoritatea reamintește că, în conformitate cu jurisprudența consacrată, obiectivul urmărit de măsurile de stat nu este suficient pentru a exclude în întregime acele măsuri din clasificarea drept ajutor în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE⁽⁴¹⁾.

De asemenea, în cazul de față, Autoritatea remarcă faptul că schema notificată nu este destinată să se aplice tuturor cooperativelor, care, în principiu, ar trebui să suporte același dezavantaj structural subliniat de autoritățile norvegiene. Dimpotrivă, schema cuprinde numai cooperativele din acele sectoare care sunt menționate expres în proiectul de secțiune 10-50 din legea fiscală. Autoritățile norvegiene nu au prezentat niciun argument care să indice faptul că limitarea schemei la aceste cooperative este conformă cu natura și cu sistemul fiscal general. Documentele pregătitoare ale secțiunii 10-50 din legea fiscală fac referire, pur și simplu, la cooperativele cuprinse în schemă ca reprezentând sectoarele cooperative tradiționale⁽⁴²⁾, un considerent irelevant în cadrul impozitării societăților. Mai mult decât atât, conform autorităților norvegiene, limitarea se bazează pe ipoteza potrivit căreia cooperativele care urmează a fi cuprinse în schemă au nevoie de ajutor mai mult decât cooperativele din alte sectoare. Cu toate acestea, autoritățile norvegiene nu au prezentat nici informații obiective care să sprijine această ipoteză, nici orice alt obiectiv sau o justificare întemeiată pentru această diferențiere.

⁽³⁹⁾ C-159/01, Țările de Jos/Comisia, Rec., 2004, p. I-4461, punctele 43-47.

⁽⁴⁰⁾ A se vedea secțiunea I-2.3 de mai sus.

⁽⁴¹⁾ C-241/94, Franța/Comisia, Rec., 1996, p. I-4551, punctul 21, C-342/96, Spania/Comisia, Rec., 1999, p. I-2459, punctul 23.

⁽⁴²⁾ Ot. p.p. nr. 1 (2006-2007) Skatte- og avgiftsopplegget 2007 – lovdringer.

În conformitate cu jurisprudența⁽⁴³⁾, Autoritatea consideră că necesitatea de a se ține seama de anumite cerințe (în acest caz, particularitățile cooperativelor ca organizații), oricât de legitimă, nu poate justifica excluderea măsurilor selective, nici a celor specifice, din domeniul de aplicare a articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE, întrucât, în orice situație, este util să se țină seama de obiectivele date atunci când se evaluează compatibilitatea măsurii de ajutor de stat, conform articolului 61 alineatul (3) din Acordul privind SEE.

În plus, Autoritatea face referire la observațiile Comitetului permanent pentru probleme cooperatiste din Norvegia și la mențiunea potrivit căreia o scutire de la plata impozitului acordată cooperativelor ar fi justificată în temeiul argumentelor privind dubla impunere și, în consecință, s-ar încadra în natura și logica sistemului privind impozitul pe profit. Cu toate acestea, pe baza informațiilor de care dispune, Autoritatea nu poate exclude faptul că ar putea exista situații în care capitalul să nu fie impozitat nici la cooperativă, nici la membri.

Mai mult decât atât, în ceea ce privește cazul de față și în lipsa oricăror argumente convingătoare contrare, Autoritatea este de părere că aplicarea unui tratament fiscal favorabil numai în cazul anumitor cooperative fără a oferi nicio justificare obiectivă pentru această diferențiere nu poate fi considerată conformă cu logica sistemului fiscal⁽⁴⁴⁾. Chiar și în cazul în care măsura fiscală în cauză își stabilește domeniul de aplicare pe baza unor criterii obiective, cert rămâne faptul că, prin natura ei, măsura este selectivă⁽⁴⁵⁾.

În acest context, Autoritatea consideră că deducerea fiscală aplicabilă anumitor cooperative reprezintă o derogare de la regimul normal privind impozitul pe profit, nu pare a fi justificată de natura sau schema generală a sistemului și, prin urmare, trebuie considerată selectivă⁽⁴⁶⁾.

⁽⁴³⁾ C-487/06 P, British Aggregates Association/Comisia, punctul 92.

⁽⁴⁴⁾ În acest sens, Autoritatea face referire la decizia Comisiei Europene în cazul privind o schemă daneză privind compensarea unei obligații privind emisiile de CO₂, a se vedea C 41/2006 (fost N 318/2004), nepublicat încă. La punctul 44 din decizie, Comisia afirmă că schema în cauză acoperă numai o parte dintre întreprinderile aflate în situația *de facto* pe care schema, conform autorităților daneze, urmărește să o rectifice. Comisia consideră aceasta ca fiind o derogare de la logica generală care ar trebui să se aplice conform celor susținute de autoritățile daneze și conchide, prin urmare, că schema nu respectă această logică.

⁽⁴⁵⁾ Cauzele comune T-92/00 și T-103/00, Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava and others/Comisia, Rec., 2002, p. II-1385, punctul 58.

⁽⁴⁶⁾ C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze, Rec., 2006, p. I-289, punctele 134-138; C-148/04, Unicredito Italiano, Rec., 2005, p. I-11137, punctele 48-49.

2.3.2. Avantaj

În al doilea rând, pentru a stabili dacă s-a acordat un avantaj economic cooperativelor cuprinse în schemă, Autoritatea trebuie să evalueze dacă măsura scutește beneficiarii de obligațiile pe care trebuie să le suporte în mod normal pe parcursul desfășurării activității. Autoritatea este de părere că problema potrivit căreia schema conferă sau nu un avantaj cooperativelor trebuie analizată din perspectiva sistemului privind impozitul pe profit care se aplică atât societăților lucrative, cât și cooperativelor, inclusiv celor care nu sunt cuprinse în schemă.

Conform schemei notificate, anumite cooperative au dreptul la o deducere de până la 15 % din venitul obținut din schimbulurile comerciale cu membrii lor. Astfel, baza pentru impozitare a acestor întreprinderi se reduce, la fel ca și impozitul pe profit. Prin urmare, măsura scutește cooperativele de obligațiile pe care în mod normal ar trebui să le suporte din bugetele lor. Această normă fiscală face excepție de la normele obișnuite privind impozitul pe profit pe care trebuie să-l plătească întreprinderile din Norvegia.

Autoritățile norvegiene și mai multe părți terțe care au prezentat observații la decizia de inițiere susțin că deducerea fiscală propusă nu conferă un avantaj cooperativelor. În primul rând, conform autorităților norvegiene, schema respectă principiul investitorului în economia de piață și ar trebui considerată ca plată în beneficiul cooperativelor pentru păstrarea formei lor juridice, care este de interes public. În al doilea rând, deducerea fiscală reprezintă o compensare a costurilor suplimentare suportate de cooperative din cauza restricțiilor impuse acestora, în special în ceea ce privește accesul la capital propriu, și nu implică nicio supracompensare.

În primul rând, în ceea ce privește principiul investitorului de piață, argumentarea pare să se bazeze pe ideea potrivit căreia ajutorul acordat în cadrul schemei nu va depăși nici costurile suplimentare alocate de o întreprindere pentru funcționarea sub formă de cooperativă (supracompensare), nici beneficiul public de protecție a cooperativelor. Autoritățile norvegiene susțin că principiul investitorului în economia de piață se aplică în cazul în care statul achiziționează beneficii intangibile pentru interesul public la prețul pieței, cel puțin atunci când beneficiul intangibil al statului este total în afara intereselor întreprinderii în cauză⁽⁴⁷⁾.

⁽⁴⁷⁾ Autoritățile norvegiene fac referire la concluziile avocatului general Fennelly în Cauza 251/97, Republica Franceză/Comisia, pentru justificarea argumentației lor. Conform argumentației prezentate de autoritățile franceze în acest caz se poate afirma, în esență, că în momentul în care statul achiziționează bunuri sau servicii sau beneficii intangibile în interesul publicului larg la prețul pieței, nu este vorba despre un element de ajutor, sau poate fi vorba despre un ajutor, cel puțin potențial, compatibil, cf. punctul 20 din aviz. Cu toate acestea, avocatul general nu a urmat argumentația autorităților franceze în acest caz.

Autoritatea consideră că există mai multe motive pentru care principiul investitorului privat în economia de piață nu se aplică în acest caz. Inițial, Autoritatea nu era de acord cu poziția autorităților norvegiene potrivit căreia funcționarea în forma juridică de cooperativă nu implică avantaje pentru o întreprindere. În acest sens, Autoritatea face referire la Comunicarea Comisiei privind cooperativele, în care Comisia Europeană afirmă, *inter alia*, că modelul cooperativei poate fi „o modalitate de a consolida sau de a spori puterea economică a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri)”⁽⁴⁸⁾.

De asemenea, Autoritatea consideră că beneficiul intangibil pe care statul intenționează să îl „achiziționeze” în cazul de față îl reprezintă susținerea sectorului cooperativelor din Norvegia în condițiile actuale din punct de vedere al restricțiilor privind accesul la capital propriu. Autoritatea consideră că, în acest caz, nu se poate aplica principiul investitorului privat în economia de piață, pentru simplul motiv că niciun investitor privat din economia de piață nu ar putea încheia o tranzacție similară celei propuse de autoritățile norvegiene. În acest caz, statul nu acționează ca investitor în economia de piață sau ca întreprindere. Dimpotrivă, statul își exercită funcțiile suverane și administrative, impunerea de impozite fiind una dintre componentele-cheie ale acestor funcții. Astfel, Autoritatea nu poate conchide că principiul investitorului privat în economia de piață este aplicabil.

Autoritățile norvegiene au afirmat, de asemenea, că schema nu implică supracompensarea și că ajutorul acordat nu depășește beneficiul public de protecție a cooperativelor. Autoritatea remarcă faptul că autoritățile norvegiene nu au prezentat niciun fel de statistici sau alte informații în acest sens, ci pur și simplu au afirmat presupunerea lor că aceasta este situația. În consecință, Autoritatea nu poate accepta argumentul.

În al doilea rând, Autoritatea va examina măsura în care se poate concluziona că schema nu implică un avantaj pentru cooperativele vizate schemă, pornind de la faptul că ajutorul se acordă în vederea compensării cooperativelor pentru dezavantajele structurale. A fost recunoscut faptul că dezavantajele structurale pot fi compensate, în situații specifice, prin măsuri de ajutor⁽⁴⁹⁾. Compensarea unui dezavantaj a fost considerată a nu constitui un avantaj în anumite situații, în special în cazul restructurării fostelor societăți de stat monopoliste și transformării acestora în jucători pe piață atunci când piața este deschisă concurenței. Aceste precedente fac referire la o situație factuală diferită de cea existentă în cazul de față. Mai mult decât atât, nici jurisprudența instanțelor europene, nici practica decizională a Comisiei Europene nu par să susțină că

⁽⁴⁸⁾ Secțiunea 2.1.1 din Comunicarea Comisiei privind cooperativele.

⁽⁴⁹⁾ T-157/01, Danske Busvognmænd/Comisia, Rec., 2004, p. II-917.

o măsură precum cea notificată nu conferă un avantaj întreprinderii în cauză, pentru simplul fapt că aceasta compensează un „dezavantaj” suportat de întreprindere ⁽⁵⁰⁾.

În acest context, Autoritatea a concluzionat că acest proiect de concesiune fiscală conferă un avantaj cooperativelor cuprinse în schemă.

2.4. DENATURAREA CONCURENȚEI ȘI EFECTUL ASUPRA SCHIMBURILOR COMERCIALE DINTRE PĂRȚILE CONTRACTANTE

În ceea ce privește criteriile prevăzute la articolul 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE privind ajutorul care denaturează sau amenință să denatureze concurența în măsura în care afectează schimburile comerciale dintre părțile contractante, din jurisprudență reiese că nu este necesar să se stabilească faptul că ajutorul are un efect real asupra schimburilor dintre părțile contractante și nici că în acest fel se denaturează concurența, ci doar să se analizeze măsura în care ajutorul este de natură să afecteze schimburile comerciale și să denatureze concurența ⁽⁵¹⁾.

Autoritățile norvegiene susțin că obiectivul schemei este de a contracara dezavantajul concurențial existent cu care se confruntă cooperativele privind accesul la capital propriu. Pe această bază, autoritățile susțin că schema nu denaturează și nici nu amenință să denatureze concurența. Autoritatea remarcă faptul că efectul schemei este acela de a reduce impozitul pe profit datorat de cooperativele cuprinse în schemă, comparativ cu alte societăți. În acest fel, cooperativele își consolidează poziția concurențială. Faptul că aceste cooperative fac obiectul anumitor limitări în temeiul legislației norvegiene, limitări care nu sunt impuse, *inter alia*, societăților cu răspundere limitată, nu poate fi hotărâtor în acest sens.

Mai mult decât atât, în cazul în care ajutorul acordat de stat consolidează poziția unei întreprinderi în comparație cu a altor întreprinderi concurente în cadrul schimburilor comerciale pe piețele din cadrul SEE, acestea din urmă trebuie considerate ca fiind afectate de ajutor. În schimb, nu este necesar ca întreprinderea destinată să fie implicată ea însăși în aceste schimburi comerciale ⁽⁵²⁾. Deducerea fiscală propusă consolidează poziția cooperativelor în raport cu competitorii lor organizați în altă formă juridică. Deducerea fiscală se aplică principiilor forme de cooperative, și cel puțin unele dintre acestea își desfășoară activitatea pe piețele din cadrul SEE. În acest sens, Autoritatea remarcă faptul că societatea cooperativă de consum Coop NKL BA deține o cotă de piață de 24 % pe piața

produselor de băcănie din Norvegia. În plus, Coop NKL BA cooperează cu celelalte organizații cooperatice scandinave de vânzare cu amănuntul în ceea ce privește achizițiile și prelucrarea.

În acest sens, Autoritatea concluzionează că schema notificată este de natură să denatureze concurența și să afecteze schimburile comerciale dintre părțile contractante la Acordul privind SEE.

2.5. COMUNICAREA COMISIEI PRIVIND COOPERATIVELE

Autoritățile norvegiene par să susțină faptul că schema notificată nu constituie ajutor de stat deoarece este conformă cu principiile exprimate în Comunicarea Comisiei privind cooperativele. Autoritățile norvegiene fac trimitere, în special, la secțiunea 3.2.6 din Comunicarea Comisiei, în care Comisia Europeană, afirmă, *inter alia*, că un tratament fiscal special acordat cooperativelor ar fi binevenit. Această secțiune este formulată după cum urmează:

„Unele state membre (cum ar fi Belgia, Italia și Portugalia) consideră că restricțiile inerente naturii specifice a capitalului cooperativelor merită un tratament fiscal special: spre exemplu, faptul că acțiunile cooperativelor nu sunt cotate la bursă și, prin urmare, nu sunt disponibile pe scară largă în vederea achiziționării lor, are drept rezultat cvasi-imposibilitatea obținerii unui profit; faptul că acțiunile sunt rambursate la valoarea lor nominală (nu au valoare speculativă) și că orice profit (dividend) este în mod normal limitat îi poate descuraja pe noii membri. În plus, trebuie menționat că societățile cooperative sunt deseori supuse unor condiții stricte în ceea ce privește contribuțiile la rezerve. Tratatamentul fiscal special poate fi binevenit, însă în toate aspectele regulamentului privind cooperativele trebuie respectat principiul potrivit căruia orice protecție sau avantaje acordate unui anumit tip de entitate trebuie să fie proporționale cu orice constrângeri juridice, valoare adăugată socială sau limitări inerente acelei forme și nu ar trebui să aibă drept efect concurența neloyală. În plus, orice alte «avantaje» acordate nu ar trebui să permită compromiterea formei de cooperativă de către cooperativele fictive, care vor să scape de obligațiile în materie de publicitate și de guvernanta a întreprinderilor. Comisia invită statele membre, atunci când au în vedere un tratament fiscal corespunzător și proporțional a capitalului propriu și al rezervelor cooperativei, să se asigure că aceste dispoziții nu creează situații anticoncurențiale (...).”

⁽⁵⁰⁾ Cauza 30/59 *Gezamenlijke Steenkolenmijnen*, Rec., 1961, p. 3, punctele 29-30; C-173/73, *Italia/Comisia*, Rec., 1974, p. 709, punctele 12-13; C-241/94, *Franța/Comisia*, Rec., 1996, p. I-4551, punctele 25 și 35; C-251/97, *Franța/Comisia*, Rec., 1999, p. I-6639, punctele 41, 46-47 și decizia Comisiei în C 2/2006 OTE, punctul 92.

⁽⁵¹⁾ C-372/97 *Italia/Comisia*, Rec., 2004, p. I-3679, punctul 44; C-66/02, *Italia/Comisia*, punctul 111 și C-148/04, *Unicredito Italiano*, Rec., 2005, p. I-11137, punctul 54.

⁽⁵²⁾ C-66/02, *Italia/Comisia*, citată mai sus, punctele 115 și 117, și C-148/04, *Unicredito Italiano*, citată mai sus, punctele 56 și 58.

Cu toate acestea, Autoritatea remarcă faptul că în secțiunea 3.2.7 din Comunicarea Comisiei se afirmă că „întreprinderile [c]ooperative care desfășoară activități economice sunt considerate ca fiind «întreprinderi» în sensul articolelor 81, 82 și 86-88 din Tratatul de instituire a Comunității Europene (CE). Prin urmare, acestea se supun integral normelor europene privind concurența și ajutorul de stat și, de asemenea, diverselor scutiri, praguri și norme *de minimis*.”

Având în vedere acest lucru, Autoritatea este de părere că, deși trebuie luate în considerare particularitățile cooperativelor atunci când este examinat prezentul caz, Comunicarea Comisiei, în ansamblu, nu poate fi invocată pentru a susține că ajutorul de stat acordat cooperativelor nu intră în domeniul de aplicare a normelor privind ajutorul de stat prevăzute de Acordul privind SEE.

Prin urmare, Autoritatea constată că, luată în ansamblu, Comunicarea Comisiei privind cooperativele nu aduce atingere concluziei potrivit căreia concesiile fiscale propuse conferă un avantaj cooperativelor vizate de schemă.

2.6. CONCLUZIA REFERITOARE LA PREZENȚA AJUTORULUI DE STAT

Pe baza considerentelor de mai sus, Autoritatea a ajuns la concluzia că schema notificată privind concesiile fiscale acordate anumitor cooperative constituie ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE.

3. CERINȚE PROCEDURALE

În temeiul articolului 1 alineatul (3) partea I din Protocolul 3, „Autoritatea AELS de Supraveghere va fi informată în timp util pentru a-i permite acesteia să își prezinte observațiile cu privire la orice planuri de a acorda sau de a modifica ajutorul (...). Statul în cauză nu va pune în aplicare măsurile propuse înainte ca, în baza procedurii, să se fi ajuns la o decizie definitivă”.

Prin scrisorile din 28 iunie 2007 și 16 octombrie 2007, autoritățile norvegiene au notificat schema propusă privind beneficiile fiscale acordate anumitor cooperative și nu au pus în aplicare schema, în așteptarea unei decizii definitive din partea Autorității.

Prin urmare, Autoritatea poate concluziona că autoritățile norvegiene și-au respectat obligațiile prevăzute la articolul 1 alineatul (3) partea I din Protocolul 3.

4. COMPATIBILITATEA AJUTORULUI

Autoritatea remarcă faptul că autoritățile norvegiene nu au prezentat argumente privind compatibilitatea ajutorului nici în notificarea schemei, nici în observațiile prezentate la decizia Autorității de inițiere a procedurii de investigare formală. Cu toate acestea, Autoritatea a evaluat compatibilitatea măsurii notificate cu articolul 61 din Acordul privind SEE, pe baza informațiilor disponibile.

Autoritatea consideră că niciuna dintre derogările menționate la articolul 61 alineatul (2) din Acordul privind SEE nu se aplică în cazul de față.

În ceea ce privește aplicarea articolului 61 alineatul (3) din Acordul privind SEE, nu se poate considera că beneficiul fiscal acordat cooperativelor intră în domeniul de aplicare a articolului 61 alineatul (3) litera (a) din Acordul privind SEE, întrucât niciuna dintre regiunile norvegiene nu îndeplinește această prevedere, care presupune un standard de viață extrem de

scăzut sau o rată foarte ridicată a șomajului. Nici schema nu pare să promoveze desfășurarea unui proiect important de interes european comun sau remediarea unei perturbări grave în economia statului norvegian, așa cum ar fi necesar pentru existența compatibilității, conform articolului 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE.

În ceea ce privește articolul 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul privind SEE, ajutorul ar putea fi considerat drept compatibil cu Acordul privind SEE în cazul în care facilitează dezvoltarea anumitor activități economice sau a anumitor domenii economice fără a afecta condițiile comerciale într-o măsură contrară interesului comun. Autoritatea observă că măsura nu este nici limitată la regiunile prevăzute de harta norvegiană a ajutoarelor regionale și nici nu se încadrează în vreuna din orientările existente privind ajutoarele de stat referitoare la compatibilitatea cu Acordul privind SEE, în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (c) din acord.

Dat fiind că nicio orientare nu este direct aplicabilă schemei notificate, Autoritatea va evalua compatibilitatea schemei direct în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul privind SEE.⁽⁵³⁾ Derogările, în sensul articolului 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul privind SEE, trebuie să fie interpretate în sens restrâns⁽⁵⁴⁾ și pot fi acordate numai în cazul în care se poate stabili că ajutorul va contribui la realizarea unui obiectiv de interes comun, care nu ar putea fi asigurat numai în contextul unor condiții normale de piață. Așa-numitul „principiu al justificării compensatorii” a fost consacrat de Curtea de Justiție a Comunităților Europene în cazul *Philip Morris*.⁽⁵⁵⁾

În esență, evaluarea compatibilității ajutorului de stat înseamnă compararea efectelor negative ale ajutorului asupra concurenței cu efectele pozitive asupra interesului comun.⁽⁵⁶⁾ Pentru a fi declarat compatibilă în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE, o schemă de ajutor de stat trebuie:

- să fie direcționată către un obiectiv bine definit de interes comun;
- să fie concepută în așa fel încât să poată realiza obiectivul de interes comun și, în această privință, să fie un instrument adecvat, să aibă un efect de stimulare și să fie proporțională;
- să nu denatureze concurența și comerțul în cadrul SEE într-o măsură care să fie contrară interesului comun⁽⁵⁷⁾.

⁽⁵³⁾ T-288/97, Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia/Comisia, Rec., 2001, p. II-1169, punctul 72.

⁽⁵⁴⁾ C-301/96, Germania/Comisia, Rec., 2003, p. I-9919, punctele 66 și 105.

⁽⁵⁵⁾ 730/79, Philip Morris/Comisia, Rec., 1980, p. I-2671.

⁽⁵⁶⁾ A se vedea Planul de Acțiune al Comisiei privind ajutoarele de stat din 7 iunie 2005, COM(2005) 107, punctul 11.

⁽⁵⁷⁾ A se vedea decizia Comisiei din 24 ianuarie 2007 C(2006) 6630, în cazul N 270/06, punctul 67.

Autoritatea trebuie să evalueze dacă obiectivul urmărit de măsură este necesar, conform cu obiectivele de interes comun și, în caz afirmativ, dacă această metodă va denatura cel mai puțin realizarea aceluși obiectiv.

Obiectiv de interes comun bine definit

Autoritățile norvegiene au argumentat că obiectivul absolut al schemei notificate este de a se asigura că se menține forma juridică de cooperativă. Autoritățile norvegiene argumentează că facilitarea accesului cooperativelor la capital propriu este esențială pentru realizarea acestui obiectiv.

În ceea ce privește cooperativele, Autoritatea recunoaște că acestea au anumite caracteristici specifice, prezentate în Comunicarea Comisiei privind cooperativele. Comunicarea Comisiei prevede că promovarea modelului de cooperativă poate să determine, în principiu, o funcționare mult mai eficientă a economiei și poate avea efecte sociale pozitive. Comunicarea Comisiei pare să indice că, având în vedere avantajele generale în materie de echitate, precum și cele sociale și de coordonare considerate a fi determinate de modelul cooperativ, și care, fără acest model, nu ar exista pe piață, menținerea unui model cooperativ poate fi văzută drept un obiectiv de interes comun. În plus, se subliniază posibilul rol al modelului cooperativ ca mijloc de consolidare sau de creștere a puterii economice a IMM-urilor, de prestare a serviciilor pe care întreprinderile cu scop lucrativ nu le-ar furniza și de contribuție la construirea unei societăți bazate pe cunoștințe.⁽⁵⁸⁾ Cu toate acestea, ar trebui avut în vedere faptul că definiția dată unei cooperative în Comunicatul Comisiei pare să fie relativ strictă, întrucât Comunicatul Comisiei pare a face referire, în general, la cooperative cu caracter pur mutual.⁽⁵⁹⁾

Pe această bază, Autoritatea este de părere că schema este destinată unui obiectiv bine definit de interes comun, în măsura în care acesta se adresează cooperativelor cu caracter pur mutual.

Schemă bine definită

Cel de al doilea pas este de a evalua dacă ajutorul este bine conceput, astfel încât să permită realizarea obiectivului de interes comun urmărit, în cazul de față de a se asigura că forma juridică de cooperativă este menținută prin facilitarea accesului cooperativei la capital propriu.

S-ar putea face o distincție între cooperativele pur mutuale și cele care nu au caracter pur mutual, mutualitatea fiind caracteristica esențială a cooperativelor. Cu cât caracterul mutual este mai pregnant, cu atât cooperativa ar putea fi considerată ca deosebindu-se de întreprinderile cu caracter lucrativ. Prin urmare, obiectivul de interes comun, acela de a menține cooperativele din punct de vedere al formei juridice, astfel cum sunt

definite în Comunicarea Comisiei privind cooperativele, poate fi atins cel mai bine prin acordarea de ajutor acelor cooperative care sunt cu adevărat mutuale.

În ceea ce privește conceptul de cooperative mutuale, Autoritatea nu are convingerea că este suficient ca o cooperativă să aibă schimburi comerciale, în principal cu membrii săi, pentru a se califica drept cooperativă mutuală, în sensul Comunicării Comisiei privind cooperativele. În opinia Autorității, calificarea unei cooperative ca fiind cu adevărat mutuală depinde și de alți factori, precum frecvența relațiilor dintre cooperativă și membrii săi, implicarea activă a membrilor în conducerea cooperativei, implicarea activă a membrilor în managementul cooperativei și în procesul decizional, acordarea calității de membru al cooperativei în baza unei proceduri de solicitare activă a adeziunii și de aprobare de către membrii existenți ai cooperativei, și nu în cadrul unei proceduri de adeziune automată, plata unei părți semnificative din bonificațiile acordate membrilor direct proporțională cu profiturile, rezervarea unei părți semnificative din beneficii pentru membrii cooperativei, comparativ cu beneficiile acordate clienților care nu sunt membri etc. În opinia Autorității, atunci când se evaluează dacă o cooperativă este cu adevărat mutuală ar trebui să se țină seama de aceste criterii sau de altele similare.

Autoritatea observă că unele cooperative care urmează să fie cuprinse în prezenta schemă sunt cooperative cu caracter pur mutual, în timp ce altele sunt cooperative preponderent mutuale. În ceea ce privește cooperativele de consum, în proiectul de secțiune 10-50 din legea fiscală se prevede că numai cooperativele de consum preponderent mutuale sunt vizate de schemă.⁽⁶⁰⁾ Astfel, în cazul de față, caracterul pur mutual al anumitor cooperative cuprinse în schema notificată este îndoielnic. De exemplu, o mare parte dintre activitățile comerciale întreprinse de unele cooperative vizate de schemă, în special cooperativele de consum, nu au legătură cu operațiunile comerciale întreprinse cu membrii cooperativelor, ci cu operațiunile comerciale întreprinse cu alți clienți. De asemenea, din cauza dimensiunii anumitor cooperative vizate de schemă, implicarea activă a membrilor în conducerea și managementul cooperativei va fi limitată. În plus, adeziunea membrilor pare să fie într-o mare măsură un proces automat, cel puțin în ceea ce privește cooperativele de consum și de locuințe. În consecință, în opinia Autorității, schema nu este concepută numai pentru a viza cooperativele cu o identitate mutuală deosebit de pregnantă.

De asemenea, în legătură cu evaluarea prin care se stabilește dacă schema este bine concepută pentru realizarea obiectivului de interes comun, trebuie să se ia în considerare dacă activitatea vizată presupune costuri suplimentare care sunt compensate de ajutor. Autoritatea observă că autoritățile norvegiene nu au furnizat nicio informație care să permită Autorității să cunoscă, direct sau indirect, costurile pe care o întreprindere ar trebui să le suporte atunci când decide să adopte forma de cooperativă. În consecință, Autoritatea nu poate evalua nici dacă ajutorul este necesar și proporțional cu obiectivul urmărit.

⁽⁵⁸⁾ Secțiunea 2.1.1 din Comunicarea Comisiei privind cooperativele.

⁽⁵⁹⁾ Secțiunea II-2.3.1 de mai sus.

⁽⁶⁰⁾ Prezenta condiție nu se aplică altor cooperative, iar Autoritatea nu are informații conform cărora cooperativele care nu sunt preponderent mutuale din alte sectoare urmează să fie cuprinse în schemă.

Pe de altă parte, Autoritatea ia notă în mod pozitiv de faptul că deducerea fiscală propusă, conform notificării, va fi acordată numai în legătură cu venitul care provine din schimburile comerciale cu membrii cooperativei și din comerț similar. Mai mult, schema notificată prevede o contabilitate separată pentru schimburile comerciale cu membrii cooperativei și pentru comerțul cu alte părți, în scopul primirii, de către cooperative, a ajutorului în baza schemei.

Cu toate acestea, din motivele menționate mai sus, Autoritatea nu este convinsă că schema notificată este concepută îndeajuns de bine pentru a permite realizarea obiectivului de interes comun și anume, acela de a menține forma de cooperativă și, în special, pe cea de cooperativă pur mutuală, prin facilitarea accesului la capitalul propriu.

Nicio denaturare a concurenței și a comerțului în SEE într-o măsură care să fie contrară interesului comun

În final, trebuie să se evalueze dacă potențialul de a denatura concurența și comerțul în Spațiul Economic European este contrar interesului comun.

În ceea ce privește potențialul de denaturare a concurenței și a comerțului, Autoritatea observă că schema trebuie să fie clasificată drept ajutor operativ, deoarece scutește beneficiarii de taxele care, în mod normal, sunt suportate de întreprinderi în desfășurarea curentă a activităților comerciale, în acest caz, impozitul pe profit.

Ajutorul corporatist poate fi considerat numai în mod excepțional ca fiind compatibil cu Acordul privind SEE, dacă permite promovarea unui obiectiv de interes comun care, altfel, nu ar putea fi îndeplinit. Autoritatea pune la îndoială faptul că obiectivul urmărit de autoritățile norvegiene privind menținerea formei corporatiste a cooperativelor prin facilitarea accesului acestora la capital propriu nu putea fi atins prin alte măsuri mai proporționale. În special, Autoritatea subliniază faptul că unele cooperative cuprinse în schemă sunt întreprinderi mari, care funcționează în piețe deosebit de competitive din cadrul SEE.

Concluzie

Așa cum s-a arătat mai sus, Autoritatea consideră că schema ar viza un obiectiv de interes comun bine definit, cel puțin în măsura în care este destinată cooperativelor cu caracter pur mutual. Cu toate acestea, se pare că natura pur mutuală a unor cooperative cuprinse în schemă nu este una dată. În consecință, Autoritatea este de părere că ajutorul nu poate fi considerat ca fiind bine direcționat. În plus, Autoritatea nu este în poziția de a evalua dacă ajutorul este necesar pentru obiectivul urmărit și proporțional cu acesta.

Pe baza celor de mai sus, Autoritatea constată că, deși se poate considera că obiectivul schemei este unul bine stabilit și de interes comun, autoritățile norvegiene nu au demonstrat că efectele pozitive ale ajutorului vor compensa efectele negative. În consecință, schema nu poate fi considerată drept compatibilă cu articolul 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul privind SEE.

5. CONCLUZIE

Pe baza evaluării de mai sus, Autoritatea consideră că scutirea fiscală notificată și destinată anumitor cooperative constituie un ajutor de stat incompatibil cu normele privind ajutorul de stat din Acordul SEE.

Autoritatea dorește să sublinieze faptul că, în conformitate cu dispozițiile secțiunii II-1 de mai sus, prezenta decizie nu se aplică întreprinderilor cooperatiste care își desfășoară activitatea în sectorul agricol și piscicol, în măsura în care activitățile acestor cooperative nu intră în domeniul de aplicare a normelor privind ajutorul de stat prevăzute de Acordul SEE,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Schema planificată privind scutirile fiscale acordate anumitor cooperative constituie un ajutor de stat incompatibil cu aplicarea articolului 61 din Acordul privind SEE.

Articolul 2

Schema notificată nu poate fi pusă în aplicare.

Articolul 3

Prezenta decizie se adresează Regatului Norvegiei.

Articolul 4

Numai textul în limba engleză este autentic.

Adoptată la Bruxelles, 23 iulie 2009

Pentru Autoritatea AELS de Supraveghere

Per SANDERUD
Președinte

Kristján A. STEFÁNSSON
Membru al Colegiului